

Bijlagen

Bijlage 1

Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State 14 november 2007, nr. 200700234/1

Datum uitspraak: 14-11-2007

Datum publicatie: 14-11-2007

Rechtsgebied: Bestuursrecht overig

Soort procedure: Eerste aanleg – meervoudig

Inhoudsindicatie: Bij besluit van 11 april 2006 heeft de gemeenteraad van Epe het bestemmingsplan "Buitengebied Epe, 1e Partiële herziening: Wellnesscentrum De Veluwse Bron" vastgesteld.

Uitspraak

200700234/1.

Datum uitspraak: 14 november 2007

AFDELING

BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak in het geding tussen:

de vereniging "Milieuzorg Epe", gevestigd te Vaassen, gemeente Epe, en andere, appellanten,

en

het college van gedeputeerde staten van Gelderland, verweerder.

1. Procesverloop

Bij besluit van 11 april 2006 heeft de gemeenteraad van Epe het bestemmingsplan "Buitengebied Epe, 1e Partiële herziening: Wellnesscentrum De Veluwse Bron" vastgesteld.

Verweerder heeft bij zijn besluit van 21 november 2006, nr. 2006-010118, beslist over de goedkeuring van het bestemmingsplan.

Tegen dit besluit hebben appellanten bij brief van 13 januari 2007, bij de Raad van State ingekomen op 15 januari 2007, beroep ingesteld. Appellanten hebben hun beroep aangevuld bij brief van eveneens 13 januari 2007.

De besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid "Veluwse Bron B.V." (hierna: Veluwse Bron) is in de gelegenheid gesteld als partij aan het geding deel te nemen.

Verweerder heeft geen verweerschrift ingediend.

Na afloop van het vooronderzoek zijn nadere stukken ontvangen van Veluwse Bron en appellanten. Deze zijn aan de andere partijen toegezonden.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 4 oktober 2007, waar appellanten, vertegenwoordigd door dr. J. Veen, ir. J. Polman en mr. D.J. de Geer, en verweerder, vertegenwoordigd door J.E.P. van Gils, ambtenaar van de provincie, zijn verschenen. Voorts zijn de gemeenteraad van Epe, vertegenwoordigd door mr. M.J. van der Wal, ambtenaar van de gemeente, en Veluwse Bron, vertegenwoordigd door mr. J.H. Meijer, advocaat te Apeldoorn, en [directeur] daar gehoord.

2. Overwegingen

2.1. Ingevolge artikel 28, tweede lid, van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (hierna: WRO), gelezen in samenhang met artikel 10:27 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), rust op verweerder de taak om - in voorkomend geval mede op basis van de ingebrachte bedenkingen - te onderzoeken of het plan in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Daarbij dient hij rekening te houden met de aan de gemeenteraad toekomende vrijheid om bestemmingen aan te wijzen en voorschriften te geven die de raad uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening nodig acht.

Daarnaast heeft verweerder er op toe te zien dat het plan en de totstandkoming daarvan niet in strijd zijn met het recht.

2.2. Appellanten voeren aan dat verweerder ten onrechte heeft ingestemd met de in het bestemmingsplan neergelegde mogelijkheid voor de bouw van een wellnesscentrum bij het recreatiegebied Kievitsveld, ongeveer twee kilometer ten oosten van de kern Emst.

Zij achten deze ontwikkeling strijdig met het beleid inzake de Ecologische Hoofdstructuur (hierna: EHS), met name voor zover het betreft de ten behoeve van de EHS aangewezen gronden aan de noordzijde van de Nijmolenseplas. Voorts achten zij de ontwikkeling strijdig met het in het streekplan Gelderland 2005 (hierna: het streekplan) neergelegde beleid inzake de ecologische poort en de groene wig. Een ontwikkelingsvisie is niet vastgesteld en ook behoort het plangebied niet tot een zoekzone Landschappelijke versterking. Appellanten achten het gedane natuuronderzoek onvolledig. Daarbij wijzen zij onder meer op de vogelrijkdom van het gebied. Ook naar het aantal verkeersbewegingen is volgens hen onvoldoende onderzoek gedaan. Verder zijn ten onrechte geen bouwvlakken op de plankaart vastgelegd waarbij komt dat het beeldkwaliteitsplan op dit punt geen zekerheid geeft. Voor zover het betreft het onderzoek naar de gevolgen voor de waterhuishouding achten zij het plan in strijd met artikel 12, tweede lid, van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985 (hierna: Bro 1985). Ten slotte zijn volgens appellanten in strijd met artikel 16, eerste lid, aanhef en onder h, van het Bro 1985 geen namen van wegen en waterwegen op de plankaart vermeld.

2.3. Ter zitting hebben appellanten hun beroepsgronden die zien op de Kaderrichtlijn water en de artikelen 5, lid 5.3.2, en 6, lid 6.3.2, van de planvoorschriften, ingetrokken.

2.4. De bouw van een wellnesscentrum is voorzien ter plaatse van het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" en de aanduiding "kuuroord toegestaan". Dit plandeel heeft een oppervlakte van ongeveer drie à vier hectare.

Ingevolge artikel 4, lid 4.1, van de planvoorschriften zijn de aldus aangewezen gronden, indien en voor zover de gronden op de kaart als zodanig zijn aangeduid, bestemd voor kuuroord, ten behoeve van de lichamelijke, geestelijke en cosmetische verzorging, alsmede de lichamelijke en geestelijke behandeling met daaraan ondergeschikt detailhandel en horeca met daarbij behorende gebouwen, andere bouwwerken en open terreinen. Ingevolge lid 4.2.1, onder a, mag de gezamenlijke oppervlakte van de gebouwen per bestemmingsvlak niet meer bedragen dan 4.800 m². De hoogte bedraagt ingevolge het bepaalde onder b ten hoogste vijftien meter.

Ten noorden, westen en zuiden van het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" is voorzien in plandelen met de bestemming "Natuur". Het zuidelijk gelegen plandeel met die bestemming is in het streekplan aangewezen als EHS-verweving.

Ten oosten van het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" is voor de Smallertse Beek voorzien in de bestemming "Water met landschappelijke en natuurlijke waarde". Waar de plandelen aan elkaar grenzen is aan een strook ter breedte van ongeveer vijftien meter op het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" de dubbelbestemming "Beschermszone water" toegekend. Ingevolge artikel 7, lid 7.2, van de planvoorschriften mogen op die gronden uitsluitend worden gebouwd andere-bouwwerken ten dienste van de bestemming met dien verstande dat de hoogte ten hoogste 2,5 meter bedraagt. Onder een ander-bouwwerk wordt volgens artikel 1, derde lid, van de planvoorschriften verstaan een bouwwerk, geen gebouw zijnde.

2.5. De Afdeling stelt voorop dat het plandeel zelf niet is gelegen in een als EHS aangewezen gebied. De in het beleid voor de EHS-gebieden neergelegde "nee-tenzij-benadering" is daarmee niet rechtstreeks van toepassing.

2.5.1. De wellnessontwikkeling is voorzien op gronden die in het streekplan zijn aangewezen als multifunctioneel gebied. Intensieve vormen van recreatie en toerisme zijn in een dergelijk gebied in beginsel mogelijk. Het gebied is in het streekplan voorts aangewezen als waardevol landschap en behoort tot de groene wig Epe-Vaassen, waarbinnen de ecologische poort Wisselse Poort is geprojecteerd. Dit beleid is in het streekplan niet aangemerkt als essentiële beleidsuitspraak.

Het beleid voor waardevolle landschappen voorziet in een "ja, mits"-benadering voor het toevoegen van nieuwe bouwlocaties en andere ruimtelijke ingrepen. Voor zover de waardevolle landschappen deel uitmaken van het multifunctionele gebied is de voorwaarde dat de nieuwe bebouwing past binnen de door de regio vast te stellen of reeds bepaalde zoekzones voor stedelijke functies of zoekzones landschappelijke versterking en dat recht wordt gedaan aan de kernkwaliteiten van de landschappen. De regio is gevraagd voor 1 juli 2006 zoekzones vast te stellen voor stedelijke functies en landschappelijke versterking voor de periode 2005-2015. Deze zoekzones zullen volgens het streekplan vervolgens in een streekplanuitwerking worden vastgelegd.

Volgens het streekplan is het denkbaar dat voor het accommoderen van de regionale behoefte aan landelijk wonen in het multifunctionele gebied zoekzones landschappelijke versterking worden toegepast voor het toevoegen van een beperkt aantal woningen of kleinschalige woon-/werkcombinaties in lage dichtheden, passend in de landschappelijke structuur en bijdragend aan landschappelijke versterking. Aan de planologische uitwerking van dergelijke zoekzones moet een door het provinciebestuur te accorderen gebiedsplan ten grondslag liggen, waarin op basis van een landschapsarchitectonische gebiedsanalyse en gerelateerd aan landschappelijke kernkwaliteiten en aan gebiedsdoelen is uitgewerkt, hoe met het 'nieuwe rood' wordt bijgedragen aan versterking van de kwaliteiten van dat gebied.

In het streekplan is voorts vermeld dat de waardevolle landschappen in hoge mate overeen komen met de gebieden die in de Nota Ruimte in Gelderland globaal zijn begrensd als nationale landschappen. Het streven van het provinciebestuur is om in 2006/2007 het beleid en de begrenzing vast te leggen in de vorm van een streekplanuitwerking. Vooruitlopend op de beleidsinvulling en begrenzing van nationale landschappen hanteert het provinciebestuur het beleid voor alle waardevolle landschappen van provinciaal belang, zoals hiervoor - samengevat - is weergegeven.

Het beleid inzake groene wiggen richt zich op het veilig stellen van de nog gave randen van het Veluwemassief. Als ruimtelijk doel geldt dat de krans van dorpen, stadjes en steden niet aan elkaar groeit en volledig versteent. Binnen enkele groene wiggen zijn ecologische poorten voorzien. In de groene wiggen geldt een "ja, mits"-beleid. Nieuwe bouwlocaties zijn niet uitgesloten op voorwaarde dat deze passen in de zoekzones landschappelijke versterking en kunnen bijdragen aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. In het streekplan wordt de gemeentebesturen gevraagd ontwikkelingsvisies voor de groene wiggen op te stellen en deze planologisch te verankeren.

2.5.1.1. In het streekplan is voorts vermeld dat de overige beleidsuitspraken niet de 'hardheid' van een essentiële beleidsuitspraak hebben. Het zijn evengoed richtinggevende beleidsuitspraken waar bestemmingsplannen aan getoetst worden. In daarvoor in aanmerking komende gevallen mag het college van gedeputeerde staten daarvan afwijken binnen de volgende grenzen.

Wanneer zich een ontwikkeling voordoet die niet past binnen het in het streekplan neergelegde beleid, zal worden bekeken of er desondanks toch redenen aanwezig zijn om een dergelijke ontwikkeling gewenst te achten en mogelijk te maken. Hierbij worden de verschillende belangen tegen elkaar afgewogen. Indien dit het geval is kan door het college van gedeputeerde staten een voornemen tot afwijken worden voorgelegd aan de Provinciale Commissie voor de Fysieke Leefomgeving. Het college moet aantonen dat:

- de voorgenomen afwijking niet in strijd is met een essentiële beleidsuitspraak;
- de afwijking niet ten koste gaat van de samenhang van het ruimtelijke beleid.

2.5.1.2. Het moet er naar het oordeel van de Afdeling voor worden gehouden dat de voorziene ontwikkeling niet in overeenstemming is met het hiervoor weergegeven provinciale beleid. De bouw van het wellnesscentrum vindt immers plaats in een gebied dat is aangewezen als waardevol landschap, multifunctioneel gebied en groene wig, terwijl voor deze locatie geen zoekzone voor verstedelijking of landschappelijke versterking is vastgesteld en evenmin is voorzien in de vaststelling van een locatievisie.

Bij brief van 15 december 2005 heeft verweerder onder voorwaarden toestemming verleend vooruit te lopen op de invulling van de groene wig en de hiervoor op te stellen ontwikkelingsvisie.

Daarbij heeft hij uitgesproken ervan uit te gaan dat de ontwikkeling in samenhang wordt gezien met de herstructurerings- en sloopopgave voor de gehele groene wig en in de ontwikkelingsvisie zal worden verdisconteerd.

Verweerder heeft vervolgens bij de beslissing omtrent goedkeuring van het bestemmingsplan gezien of er omstandigheden zijn die hem aanleiding geven in dit geval van het streekplan af te wijken. Hij heeft zijn voornemen tot afwijking voorgelegd aan de Subcommissie Vastgestelde Plannen van de Provinciale Commissie voor de Fysieke Leefomgeving die op 1 november 2006, voor zover van belang, een positief advies heeft afgegeven.

2.5.1.3. In hetgeen appellanten hebben aangevoerd, ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat verweerder zich in dit geval niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat afwijking van het streekplan gerechtvaardigd is. Daarbij is van belang dat het streekplan zich niet op voorhand verzet tegen nieuwe bebouwing in dit gebied. Verweerder heeft tevens van belang kunnen achten dat het in dit geval een voorziening betreft in een gebied dat in het streekplan is benoemd als dagrecreatief concentratiepunt. Hij heeft de bouw van een wellnesscentrum hiermee in overeenstemming kunnen achten en van belang kunnen achten dat met de verwezenlijking daarvan op korte termijn kan worden begonnen, nu met het wellnesscentrum een opwaardering van dit gebied en de functie daarvan is voorzien. Ook heeft hij van belang kunnen achten dat ter compensatie van de bouw van het wellnesscentrum in de directe omgeving wordt voorzien in de aanleg van nieuwe natuur. Uit de stukken en het verhandelde ter zitting volgt voorts dat de ontwikkeling in samenhang met de herstructurerings- en sloopopgave voor de gehele groene wig zal worden gezien en in de ontwikkelingsvisie zal worden verdisconteerd. De Afdeling ziet, mede gelet op het intensieve bestuurlijke overleg dat aan de planvorming is voorafgegaan, geen aanleiding voor de verwachting dat hieraan geen gevolg zal worden gegeven. Niet aannemelijk is dat de bouw van het wellnesscentrum in de weg staat aan de beoogde versterking van de kernkwaliteiten van het landschap dan wel anderszins tot gevolg heeft dat de samenhang van het ruimtelijke beleid wordt aangetast.

2.5.2. Wat betreft de aanwezigheid van beschermde soorten overweegt de Afdeling het volgende.

Ingevolge artikel 10 van de Flora- en faunawet (hierna: Ffw) is het verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Ingevolge artikel 11 van de Ffw is het verboden nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De vraag of voor de uitvoering van het bestemmingsplan in verband met het voorkomen van beschermde soorten een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing op grond van de Ffw nodig is en zo ja, of deze ontheffing kan worden verleend, komt in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Ffw. Dat doet er niet aan af dat verweerder geen goedkeuring aan het plandeel had kunnen verlenen, indien en voor zover hij op voorhand in redelijkheid had moeten inzien dat de Ffw aan de uitvoerbaarheid daarvan in de weg staat.

De bouw van een wellnesscentrum brengt een verandering in het leefgebied van beschermde soorten, waaronder verschillende vogelsoorten, met zich. Echter, niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, leidt tot strijdigheid met de Ffw. Niet is aannemelijk dat de bouw van een wellnesscentrum leidt tot een opzettelijke verontrusting in de zin van artikel 10 van de Ffw of een overtreding van artikel 11 van de Ffw indien dit geschiedt buiten het broedseizoen. In dat verband overweegt de Afdeling dat Grontmij Nederland B.V. (hierna: Grontmij) ten behoeve van de ontwikkeling van het wellnesscentrum een natuurtoets heeft uitgevoerd die heeft geresulteerd in het rapport Natuurtoets Wellnesscentrum De Veluwe Bron, Toetsing van de bouwplannen aan de wet- en regelgeving voor natuur, van 25 november 2005. Naar aanleiding van het beroepschrift heeft Grontmij voorts een nader advies uitgebracht, gedateerd 15 maart 2007. Ter zitting is naar aanleiding van de door appellanten nader ingebrachte vogelkundige gegevens een reactie van Grontmij gegeven. Appellanten hebben niet aannemelijk gemaakt dat aan de door Grontmij gedane onderzoeken en de daarop gebaseerde conclusies zodanige onjuistheden ten grondslag liggen dat verweerder zich hierop niet heeft mogen baseren.

Op grond van deze onderzoeken zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde (vogel)soorten, zoals boombewonende roofvogels, spechten en situatie in het plangebied. Daarbij komt nog dat in de omgeving van het plangebied uitwijkmogelijkheden beschikbaar zijn. Gezien het vorenstaande heeft verweerder zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat op voorhand niet is te verwachten dat de Ffw aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg zal staan.

2.5.3. Over de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding heeft overleg plaatsgevonden met het waterschap Veluwe. Het bestemmingsplan en het ontwerp daarvoor zijn vergezeld gegaan van een toelichting waarin een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding is neergelegd. Niet is gebleken dat deze beschrijving onvoldoende informatie verschaft over die gevolgen. Evenmin is gebleken dat de voorgestane ontwikkeling in dat verband niet inpasbaar zou zijn. Gelet hierop heeft verweerder zich terecht op het standpunt gesteld dat het plan niet in strijd is met artikel 12, tweede lid, aanhef en onder c, van het Bro 1985.

2.5.4. In het kader van de vaststelling van het plan is voorts de invloed van het wellnesscentrum op het aantal verkeersbewegingen onderzocht. Uit dit onderzoek is gebleken dat de wegenstructuur het te verwachten aantal bezoekers en personeel, dat neerkomt op ongeveer 125 verkeersbewegingen extra per dag, kan verwerken. Daarbij is van belang geacht dat het aantal bezoekers aan het Kievitsveld in de afgelopen jaren is gedaald van ongeveer 60.000 naar ongeveer 20.000 per jaar. Appellanten hebben niet aannemelijk gemaakt dat verweerder niet van de juistheid van de gedane verkeerskundige beoordeling heeft kunnen uitgaan. Verweerder heeft zich derhalve in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat voor verkeersproblemen niet hoeft te worden gevreesd.

2.5.5. Voor het oordeel dat het plan in strijd moet worden geacht met artikel 16, eerste lid, aanhef en onder h, van het Bro 1985 bestaat geen grond. Op de plankaart is een duidelijke ondergrond aangegeven zodat te herleiden is op welke gronden de bestemmingsvlakken zijn geprojecteerd. Omtrent de ligging van de bestemmingsvlakken bestaat derhalve voldoende duidelijkheid zodat voor een rechtsonzekere situatie niet hoeft te worden gevreesd.

2.5.6. Voor zover het betreft de nadere invulling van de wellnessontwikkeling op de plankaart en in de voorschriften voor de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" overweegt de Afdeling het volgende.

Het behoort tot de beleidsvrijheid van de gemeenteraad om de mate van gedetailleerdheid van een plan(deel) te bepalen. Het systeem van de WRO houdt in dat in een bestemmingsplan globale bestemmingen kunnen worden opgenomen die niet meer behoeven te worden uitgewerkt. Of een dergelijke bestemming aanvaardbaar is, dient per geval aan de hand van de zich voordoende feiten en omstandigheden te worden beoordeeld.

De gemeenteraad heeft in dit geval afgezien van het aanduiden van een of meer bouwvlakken voor het wellnesscentrum. In plaats daarvan hebben de gemeenteraad en in het verlengde daarvan verweerder voor de ligging een beroep gedaan op de beschrijving in hoofdlijnen in artikel 3 van de planvoorschriften en het in dit voorschrift genoemde beeldkwaliteitsplan. Zij zijn van mening dat daarin voldoende waarborgen voor een zorgvuldige inpassing van de bebouwing zijn gelegen.

In artikel 3, tweede lid, onder f, van de planvoorschriften is bepaald dat er met het bij het plan behorende beeldkwaliteitsplan naar zal worden gestreefd de bebouwing en inrichting van het gebied te laten aansluiten op de landschappelijke kernkwaliteiten en gebiedskenmerken. In het beeldkwaliteitsplan is ingegaan op de plaats van de bebouwing, doch deze is niet dwingend voorgeschreven. Uit de beschrijving in hoofdlijnen noch uit het beeldkwaliteitsplan volgen derhalve juridisch bindende bouwmogelijkheden. Het moet er voor worden gehouden dat het plan zich er niet tegen verzet dat de bebouwing van het wellnesscentrum, afgezien van de gronden waarop de dubbelbestemming ziet, op elke plaats binnen het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" kan worden opgericht.

Daarom valt niet uit te sluiten dat, niettegenstaande de omstandigheid dat het plandeel zelf niet is gelegen in de EHS, zich in geval van omvangrijke bouwplannen conflicterende situaties kunnen voordoen voor zover het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" grenst aan het

zuidelijk daarvan gelegen plandeel met de bestemming "Natuur" en de aanwijzing EHS-verweving in het streekplan. Ter zitting heeft verweerder subsidiair aangegeven zich te kunnen vinden in een onthouding van goedkeuring aan het gedeelte van het plan dat door de Voorzitter van de Afdeling in zijn uitspraak van 16 april 2007, zaak no. [200700234/2](#), is geschorst. De Afdeling ziet geen aanleiding hier anders over te oordelen. In het kader van de vaststelling van een plan als bedoeld in artikel 30 van de WRO kan worden gezien of en zo ja, welke bouwmogelijkheden ter plaatse kunnen worden geboden.

Gelet op de omstandigheid dat een aanduiding ten behoeve van de EHS niet is toegekend aan de andere als "Natuur" aangewezen gronden en ten behoeve van de Smallerse Beek met de dubbelbestemming is voorzien in een beschermingszone, acht de Afdeling niet aannemelijk dat een mogelijke conflictsituatie, voor zover het betreft de bebouwing van het wellnesscentrum, zich ook op andere plaatsen binnen het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden" kan voordoen.

2.5.7. De conclusie is dat hetgeen appellanten hebben aangevoerd, aanleiding geeft voor het oordeel dat verweerder zich niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het plan, voor zover dit betreft het in overweging 2.5.6. bedoelde gedeelte van het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden", niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Hieruit volgt dat verweerder, door het plan in zoverre goed te keuren, heeft gehandeld in strijd met artikel 28, tweede lid, van de WRO in samenhang met artikel 10:27 van de Awb.

Het beroep is in zoverre gegrond, zodat het bestreden besluit dient te worden vernietigd voor zover het betreft het gedeelte van het plandeel, zoals nader aangegeven op de bij deze uitspraak behorende kaart.

Hieruit volgt dat er rechtens maar één te nemen besluit mogelijk is, zodat de Afdeling aanleiding ziet om goedkeuring te onthouden aan dit gedeelte van het plan.

2.5.8. Voor het overige geeft hetgeen appellanten hebben aangevoerd, geen aanleiding voor het oordeel dat verweerder zich niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het plan in zoverre niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

Daarin wordt evenmin aanleiding gevonden voor het oordeel dat het bestreden besluit in zoverre anderszins is voorbereid of genomen in strijd met het recht.

Het beroep is voor het overige ongegrond.

2.6. Verweerder dient op na te melden wijze in de proceskosten van appellanten te worden veroordeeld. De opgevoerde reiskosten voor twee getuigen komen niet voor vergoeding in aanmerking aangezien de gemachtigden van appellanten niet als getuigen ter zitting zijn verschenen.

3. Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:

I. verklaart het beroep gedeeltelijk gegrond;

II. vernietigt het besluit van het college van gedeputeerde staten van Gelderland van 21 november 2006, kenmerk 2006-010118, voor zover het betreft een gedeelte van het plandeel met de bestemming "Dagrecreatieve doeleinden", zoals nader aangegeven op de bij deze uitspraak behorende kaart;

III. onthoudt goedkeuring aan het onder II. bedoelde gedeelte van het plandeel;

IV. bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het besluit voor zover dit onder II. is vernietigd;

V. verklaart het beroep voor het overige ongegrond;

VI. veroordeelt het college van gedeputeerde staten van Gelderland tot vergoeding van bij appellanten in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 48,59 (zegge: achtenveertig euro en negenenvijftig cent); het dient door de provincie Gelderland aan appellanten onder vermelding van het zaaknummer te worden betaald;

VII. gelast dat de provincie Gelderland aan appellanten het door hen voor de behandeling van het beroep betaalde griffierecht ten bedrage van € 281,00 (zegge: tweehonderdeenentachtig euro) vergoedt.

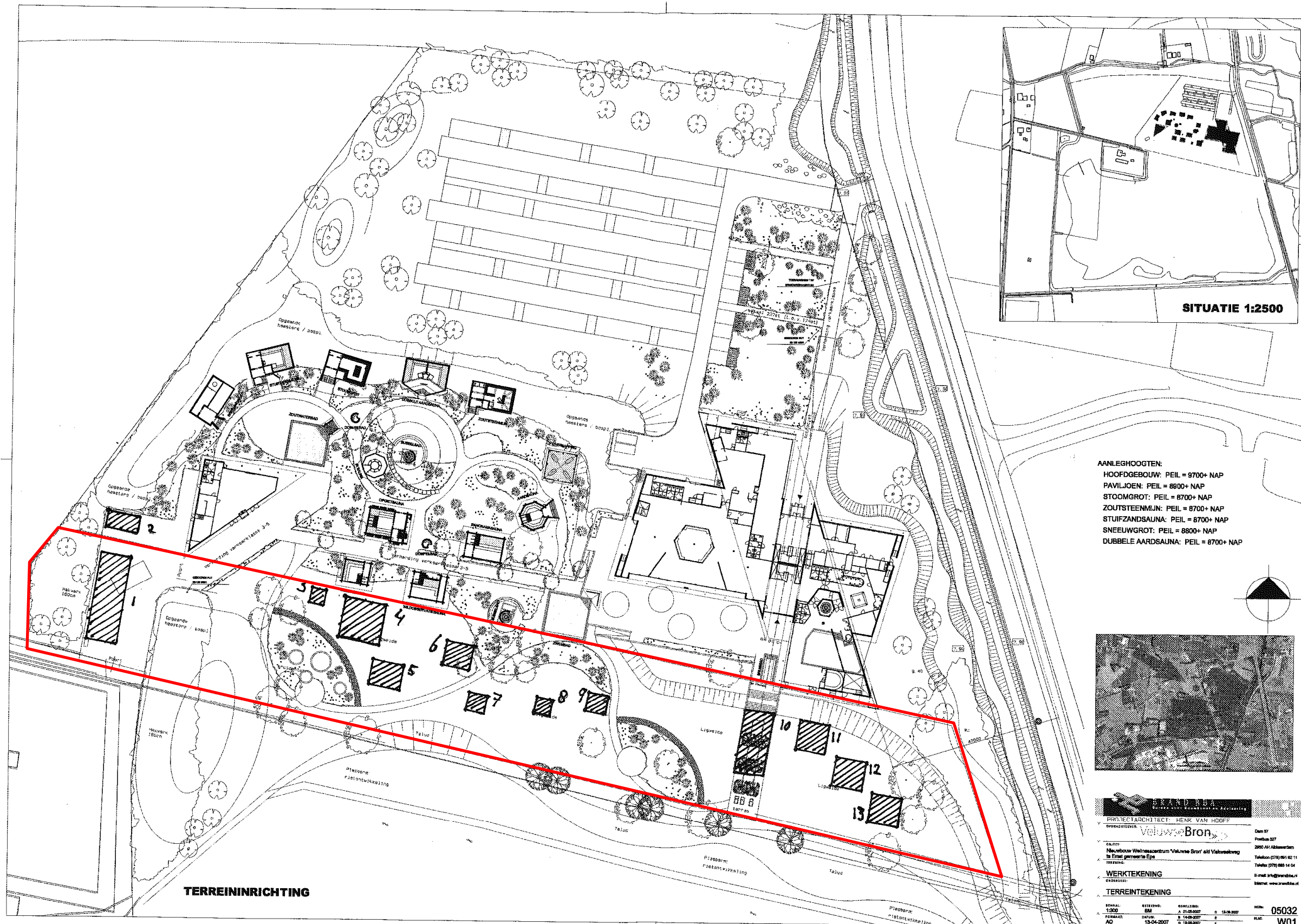
Aldus vastgesteld door mr. R.J. Hoekstra, Voorzitter, en mr. M.G.J. Parkins-de Vin en mr. M.A.A. Mondt-Schouten, Leden, in tegenwoordigheid van mr. S. Bechinka, ambtenaar van Staat.

w.g. Hoekstra w.g. Bechinka
Voorzitter ambtenaar van Staat

Uitgesproken in het openbaar op 14 november 2007.

Bijlage 2

Terreintekening Wellnesscentrum De Veluwse Bron,
Brand BBA, 13-04-2007

1. Werkschuur (200 m², hoogte 5,5 m);
3. Dompelbad (16 m² op maaiveldniveau);
4. Zwembad (120 m² op maaiveldniveau);
5. Banja (outdoor sauna, 60 m², hoogte 4,5 m);
6. Laconium (infraroodsauna, 60 m², hoogte 4 m);
7. Whirlpool (25 m², hoogte 1 m);
8. Drankenbar (20 m², hoogte 4 m);
9. Whirlpool (25 m², hoogte 1 m);
10. Zwembad (125 m² op maaiveldniveau);
11. – 13. Drie overkappingen (elk 65 m² en hoogte 5 m).

Bijlage 3

Natuurtoets

Natuurtoets reparatieplan

Veluwe bron

Quick scan van de toetsing van de realisatie van een deel van de kuurtuin aan de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Veluwe bron BV

Grontmij Nederland bv
Arnhem, 28 april 2008

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Voorgenomen ingreep	4
1.3	Beschrijving onderzoeksgebied	5
2	Natuurwetgeving	6
2.1	Natuurbeschermingswet	6
2.2	Ecologische Hoofdstructuur	6
2.3	Flora- en faunawet	7
3	Ecologische waarden en effectbepaling	8
3.1	Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten	8
3.2	Ecologische Hoofdstructuur	9
3.3	Flora- en faunawet	10
4	Conclusies en aanbevelingen	13
4.1	Gebiedsbescherming	13
4.2	Flora- en faunawet	13

Bijlage 1: Voorgenomen ingreep 40 m - zone

Bijlage 2: Beschermde soorten Flora- en faunawet

Bijlage 3: Vleermuisonderzoek

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) en het Streekplan (onder andere Ecologische Hoofdstructuur (EHS), weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden). De soortbescherming is geregeld door middel van de Flora- en faunawet.

De verschillende natuurwetgevingen in Nederland hebben als belangrijkste component het zorgplichtbeginsel, dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Veluwebron BV is bezig met het ontwikkelen van een wellness-resort nabij het Kievitsveld in Epe. Voor deze ontwikkeling is een bestemmingsplan aangepast. Voor een deel van het plangebied (een strook van circa 40 m, zijnde de aan de openbaarheid onttrokken Kievitsweg en het gedeelte ten noorden van deze weg) is door de Raad van State goedkeuring onthouden, omdat op basis van de stukken niet uitgesloten kan worden dat er geen negatieve effecten op de ten zuiden daarvan gelegen EHS optreden (uitspraak op 14 november 2007). Onderliggende natuurtoets heeft uitsluitend betrekking op dat deel van het plangebied waar de Raad van State goedkeuring aan heeft onthouden en wordt hieronder verder “de strook” genoemd.

1.2 Voorgenomen ingreep

De voorgenomen ingreep binnen de strook van het plangebied waaraan door de Raad van State goedkeuring van het bestemmingsplan is onthouden bestaat uit de aanleg van verschillende kleinere voorzieningen als:

- werkschuur (200 m², hoogte 5,5 m);
- dompelbad (16 m² op maaiveldniveau);
- twee zwembaden (120 m² en 125 m² op maaiveldniveau);
- banja (outdoor sauna, 60 m², hoogte 4,5 m);
- laconium (infraroodsauna, 60 m², hoogte 4 m);
- twee whirlpools (elk 25 m², hoogte 1 m);
- drankenbar (20 m², hoogte 4 m);
- drie overkappingen (elk 65 m² en hoogte 5 m).

De genoemde afmetingen zijn bij benadering. Voor de globale ligging van de voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 1.

Het buitenterrein van de Veluwe Bron en dan met name de kuurtuinen waar de strook onderdeel van uitmaakt, worden spaarzaam verlicht. Langs de wandelpaden in de kuurtoen komen op een afstand van telkens 10 meter, lage lampen (maximaal 1 m hoog), waarbij het licht naar de grond schijnt. Ook de buitenbaden worden spaarzaam verlicht met onderwaterverlichting.

1.3 Beschrijving onderzoeksgebied

De betreffende strook is in onderstaande figuur weergegeven. Tevens zijn op de luchtfoto de eerste graafwerkzaamheden te zien. De strook bestaat deels uit agrarisch grasland en grenst aan de zuidkant van de Kievitsweg welke ter plaatse van de strook aan de openbaarheid is onttrokken. Inmiddels is de bouw van het wellness-resort begonnen, met uitzondering van de faciliteiten in de strook, waardoor dit gedeelte niet meer in agrarisch gebruik is.

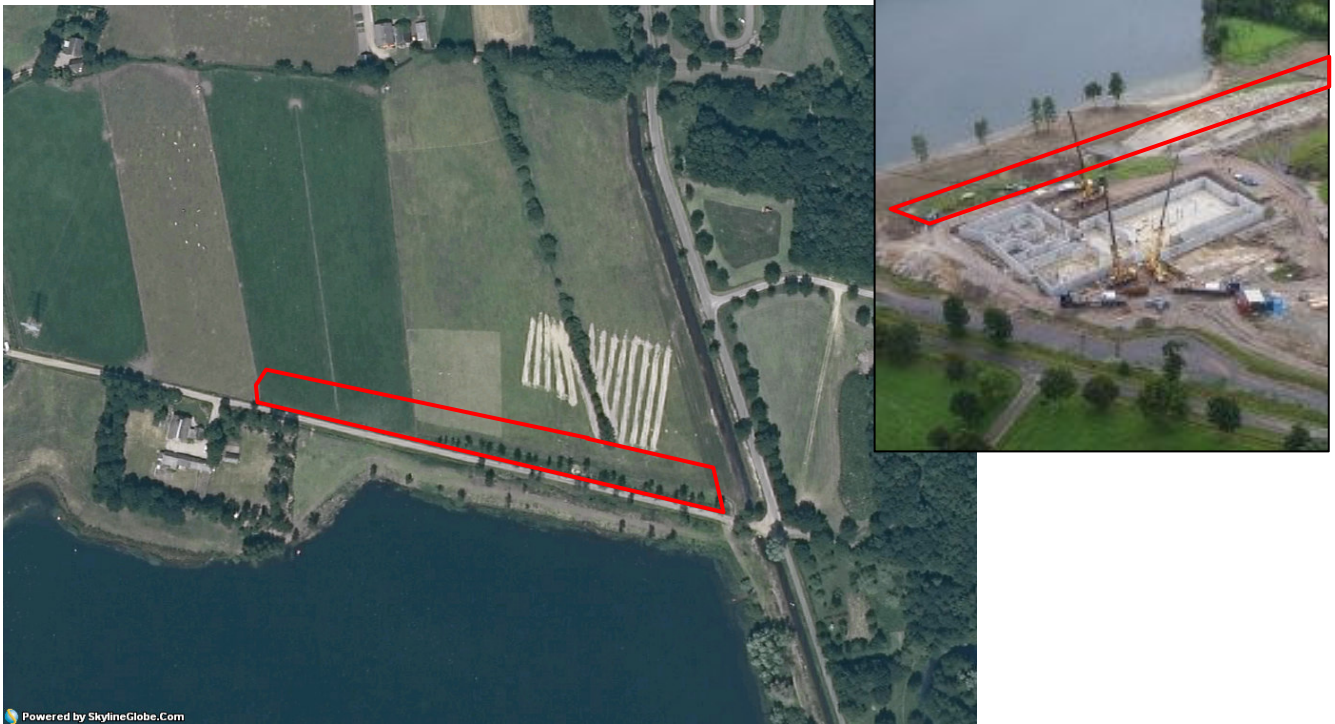

Foto 1 Luchtfoto van de strook met als inzet de bouw van het hoofdgebouw

Deze foto geeft een beeld van het betreffende plan-gebied voordat met de bouw van het hoofdgebouw gestart is. Inmiddels heeft er ook grondverzet plaatsgevonden tussen het hoofdgebouw en de oevers van de Nijmolense plas, waardoor de oorspronkelijke vegetatie niet meer aanwezig is.

Foto 2 Oorspronkelijke situatie plangebied

2 Natuurwetgeving

2.1 Natuurbeschermingswet

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken (externe werking). Bij negatieve effecten is het nodig een vergunning aan te vragen op basis van een verslechterings- en verstoringsstoets. Het uitvoeren van een passende beoordeling (uitgebreide effectenstudie, alternatievenonderzoek en onderbouwing dwingende redenen van groot openbaar belang) is noodzakelijk wanneer de negatieve effecten (mogelijk) significant zijn.

2.1.1 Natura 2000

De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000-netwerk.

2.1.2 Beschermde Natuurmonument

Voor Beschermde Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermde Natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermde Natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij hiervoor een vergunning is verkregen. Het beschermingsregime van de gebieden die nu binnen Natura 2000-gebieden liggen, treedt terug. De natuurwaarden waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur

In het streekplan wordt aangegeven hoe om te gaan met onder andere de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS bestaat globaal uit bestaande natuurgebieden, nieuwe natuurgebieden en ecologische verbindingszones die belangrijke gebieden met elkaar verbinden. Voor de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de EHS geeft het streekplan het volgende aan:

“Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zal de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied specificeren.”

Gedeputeerde Staten beschouwen een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten¹:

- Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden, die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.
- Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.
- Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.
- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).
- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren.
- Een verandering van de grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).

2.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd. Indien dit onvermijdelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd. Vrijstelling of ontheffing kan slechts worden verleend “wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort”. In principe dienen bij verstoring mitigerende dan wel compenserende maatregelen te worden genomen.

Sinds 23 februari 2005 is de Flora- en faunawet gewijzigd. De beschermde soorten zijn nu verdeeld in drie tabellen (zie bijlage 2).

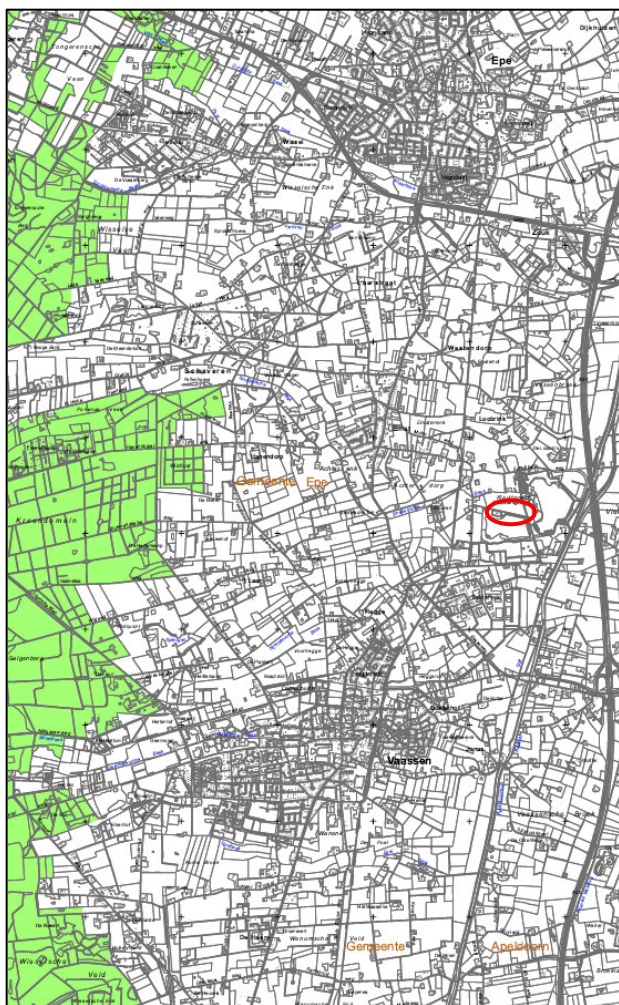
1. Algemene soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft voor ontwikkelingen geen ontheffing aangevraagd te worden.
2. Overige soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB
Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:
 - er sprake is van een bij de wet genoemd belang;
 - er geen alternatief is;
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Verstoring van nestelende/broedende vogels en vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels is niet toegestaan. Daarom dienen versturende werkzaamheden altijd buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd.

¹ Uit de toelichting op de streekplanuitwerking kernkwaliteiten, www.gelderland.nl

3 Ecologische waarden en effectbepaling

3.1 Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten

Figuur 1 Ligging van de strook (rode cirkel) ten opzichte van het Natura 2000-gebied Veluwe (groen)
(bron; www.minlnv.nl)

In de directe omgeving van de strook zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de Veluwe op een afstand van ruim 3 km.

Dit gebied is in eerste instantie aangewezen voor de volgende broedvogels van bos en heide: wespandief, nachtzwaluw, ijsvogel, zwarte specht, boomleeuwerik, duinpieper en grauwe klauwier. Overige relevante soorten zijn kwartelkoning, draaihals, roodborsttapuit en tapuit. Het gebied is zodanig begrensd, dat voor al deze soorten voldoende leefgebied aanwezig is om de soorten in stand te houden.

De Veluwe wordt tevens aangemeld voor de volgende beschermde habitats:

- psammofiele heide met struikhei en stekelbrem;
- open grasland met buntgras en struisgrassoorten op landduinen;
- oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de oeverkruid-orde en/of dwergbiezen-klasse;
- dystrofe natuurlijke poelen en meren;
- droge Europese heide;
- doortenrijke heischrale graslanden, op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa);

- slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het snavelbies-verbond;
- zuurminnende Atlantische beukenbossen met ondergroei van hulst of soms taxus;
- oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met zomereik.

Soorten die hierbij horen zijn: vliegend hert, beekprik en rivierdonderpad.

Verder is de Veluwe aangemeld voor:

- psammofiele heide met struikhei en kraaihei;
- Noord-Atlantische vochtige heide met dophei;
- jeneverbesformaties in heide of kalkgrasland;
- alluviale bossen met zwarte els en es.

Met soorten als gevlekte witsnuitlibel, meervleermuis, kamsalamander en drijvende waterweegbree.

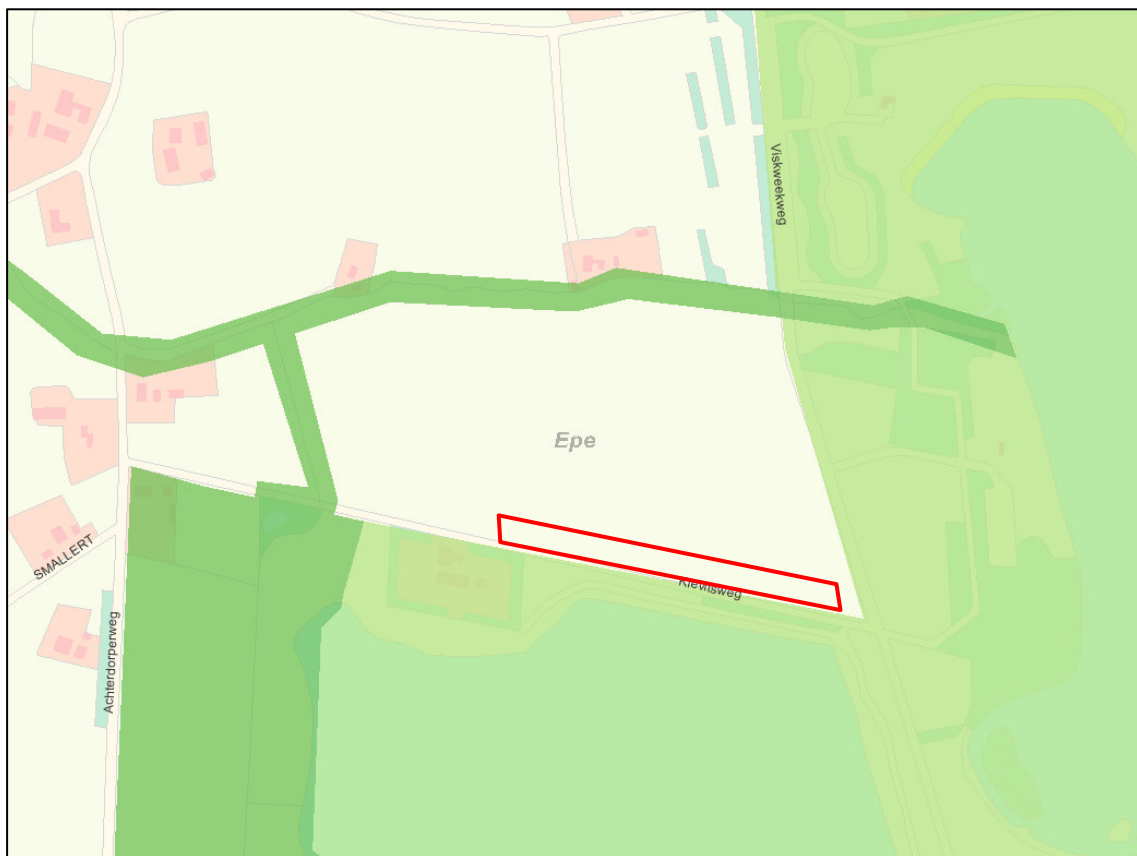
De soorten waarvoor de Veluwe is aangemeld, zijn voornamelijk afhankelijk van (vaak uitgestrekte) bos- en heidegebieden en ook hier geldt dat de Veluwe zodanig is begrensd dat voldoende leefgebied voor de soorten aanwezig is.

De aanleg van de voorzieningen in de strook heeft geen negatief effect op de voorkomende habitats en soorten door de grote afstand ten opzichte van het Natura 2000-gebied (3 km). Een duidelijke ecologische relatie tussen de Veluwe en de strook ontbreekt. Nadere toetsing en het aanvragen van een vergunning is dan ook niet aan de orde.

De strook maakt geen deel uit van een beschermd natuurmonument. Het dichtstbijzijnde Natuurbeschermingswetgebied is Buitenplaats Vosbergen, gelegen ten noorden van Heerde. Dit gebied ligt op een zodanige grote afstand (ruim 10 km) dat er geen sprake kan zijn van effecten op de beschermde waarden in dit gebied. Het aanvragen van een vergunning is niet aan de orde.

3.2 Ecologische Hoofdstructuur

De strook is niet begrensd als EHS, maar grenst wel aan de Nijmolense plas die begrensd is als EHS-verwevingsgebied.

Figuur 2 Ligging van de strook (rood kader) ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur: licht groen: EHS verwevingsgebied, donkergroen EHS natuur (bron: www.gelderland.nl)

In paragraaf 2.2.1 is opgesomd wanneer er sprake is van significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Hieronder worden de punten kort behandeld.

- Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur: binnen de strook is geen sprake van aantasting van genoemde waarden, omdat het gebied buiten

de begrenzing van de EHS is gelegen en een verkeers- en agrarisch bestemming heeft. Bovendien maakt de strook geen deel uit van de EHS.

- Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe: de strook ligt niet binnen of grenst niet aan een verbindingzone en valt buiten het leefgebied van edelhert en wilde zwijnen.
- Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en faunawet: er is geen sprake van aantasting van leefgebieden van Flora- en faunawetsoorten (zie ook paragraaf 3.3)
- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid): de strook ligt niet binnen en grenst niet aan een 'grote natuurlijk eenheid'.
- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden: niet van toepassing, omdat het plangebied niet in een grote eenheid ligt.
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van HEN-wateren: binnen de strook ligt geen HEN-water.
- Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewater situatie (verder) aantast: de voorgenomen ingrepen in de strook hebben geen invloed op het watersysteem.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden): de strook ligt niet in of grenst niet aan stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden.

Er is geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden die voor de EHS benoemd zijn. De voorgenomen ingreep is daarmee niet in strijd met het beleid van de EHS. De voorgenomen faciliteiten (zie bijlage 1) in de strook die onderdeel uitmaken van de kuurtuin zijn extensief van aard. De kuurtuin zal rust uitstralen waardoor geen sprake is van geluidbelasting op de omgeving. Ook de verlichting zal spaarzaam en laag bij de grond worden aangebracht, zodat ook geen sprake is van lichtverstoring.

3.3 Flora- en faunawet

3.3.1 Algemeen

Het verzamelen van de inventarisatiegegevens is in eerste instantie verricht door het raadplegen van het gegevensbestand van de provincie Gelderland en het Natuurloket. Provincie Gelderland heeft alleen plantengegevens van twee opnamelocaties langs de Smallerkse beek en langs de beek aan de westkant van het terrein van de Veluwe bron, allebei buiten de strook.

Altenburg & Wymenga heeft in 2002 de natuurwaarden van het Kievitsveld bepaald aan de hand van onderzoeken onder andere uitgevoerd door de KNNV-Epe (1990-2001). Daarnaast heeft Tauw (2005) gewerkt aan de bepaling van de effecten van de kabelskibaan bij de Smallerkse plas op natuurwaarden. Deze resultaten zijn een goede referentie voor dit project. Tevens is als aanvulling op de eerder opgestelde natuurtoets (Grontmij 25 november 2005) van het gehele plangebied van de Veluwe bron in 2006 een vleermuisinventarisatie uitgevoerd.

Rapportage voor kilometerhok X:196 / Y:480							
Soortgroep	FF1*	FF23*	H/V*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1			5	goed	-	1975-1990
Mossen					niet		1996-2006
Korstmossen					niet		1991-2006
Paddestoelen				8	redelijk	0%	1991-2006
Zoogdieren					niet		1996-2006
Broedvogels		1			slecht	0%	1995-2006
Watervogels		44			matig	0%	96/97-03/04
Reptielen					niet		1992-2006
Amfibieën	2	0	0	0	slecht	51-100%	1992-2006
Vissen	0	2	1	1	redelijk	0%	1992-2006
Dagvlinders (#)		1		1	goed	51-100%	1995-2006
Nachtvlinders					redelijk		1980-2005
Libellen					goed		1992-2006
Sprinkhanen					niet		1992-2006
Overige ongewervelden					slecht		1992-2006

Figuur 3. Overzicht van het Natuurloket

FF1: soort van tabel 1 Flora- en faunawet

FF23: soort van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet

H/V: soort van de Habitat- of Vogelrichtlijn

RL: Rode lijstsoort

Op basis van de gegevens van het Natuurloket blijkt dat van het betreffende kilometerhok alleen de vaatplanten, vlinders en libellen goed onderzocht zijn. Wat betreft strikt beschermde soorten (FF23 en H/V), zijn deze aangetroffen van de vissen en dagvlinders.

3.3.2 Planten

De strook is deels als weg en deels in agrarisch gebruik geweest en inmiddels deels heringericht (zie foto 1), waardoor de strook niet geschikt is voor beschermde planten van tabel 2/3 van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek (25 april 2005) zijn ook geen beschermde soorten waargenomen. Uit de gegevens van Altenburg & Wymenga blijkt dat in de omgeving van de strook de gewone dotterbloem wel langs de zuidtak van de Smallertsche beek is waargenomen. Mogelijk dat het grasklokje in de wegberm langs de Kievitsweg is voorgekomen en de brede wespenorchis bij het bosje in de nabijheid van de strook. Het betreffen soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De soorten komen tevens algemeen voor in Nederland waardoor de duurzame instandhouding niet in gevaar is.

3.3.3 Vogels

In het kader van de Flora- en faunawet zijn broedende en nestelende vogels met name binnen het broedseizoen beschermd. Jaarrond zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende roofvogels, uilen en spechten beschermd.

Door het ontbreken van opgaande beplanting was en is de strook niet geschikt voor broedvogels. Ook weidevogels zullen door het kleinschalig karakter van de strook niet voorkomen. Door aanleg van beplanting zal de nieuwe situatie in de kuurtuin meer geschikt zijn voor algemene broedvogels. De duurzame instandhouding van broedvogels is niet in het geding.

3.3.4 Zoogdieren

Wat betreft zoogdieren, maken alleen algemene soorten van het gebied gebruik als ree, mol, konijn, bosmuis, vos en bunzing. Soorten als veldmuis en aardmuis zijn ook in de strook te verwachten. Tijdens het veldbezoek is een haas waargenomen. Uit de gegevens van dassenslachtoffers van de provincie, blijkt dat in de wijde omgeving dassen voorkomen. Er is geen verblijfplaats van de das in het gebied aanwezig. De strook zelf is door de kleinschaligheid geschikt als onderdeel van het foerageergebied van de das. Gezien de beperkte grootte van de strook zal deze alleen deel uitmaken van het grotere leefgebied van de meeste soorten zoogdieren en geen compleet leefgebied vormen.

Uit het vleermuisonderzoek dat in 2006 door Ecochore natuurtechniek is uitgevoerd (zie bijlage 3) blijkt dat de oevers van de Nijmolense plas ten zuiden van de strook (ondanks dat een deel van de beplanting was afgezet, met uitzondering van enkele overstaanders) gebruikt worden als vliegroute door met name de dwergvleermuis.

Het leefgebied van de algemene zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet zal voor de meeste soorten tijdelijk aangetast worden omdat in de nieuwe situatie veel ruimte is voor groen. Soorten die echt openheid prefereren, zoals de haas, zullen uit de strook verdwijnen. Er zijn voldoende alternatieve leefgebieden in de omgeving waar soorten ook tijdens de uitvoering naar toe kunnen vluchten. De duurzame instandhouding van deze soorten is niet in het geding.

Het foerageergebied van de das blijft grotendeels behouden en daarnaast zijn er voldoende alternatieve foerageergebieden in de omgeving. De strook vormt geen essentieel foerageergebied voor de das en daarmee worden de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet niet overtreden. De duurzame instandhouding van deze soort is niet in gevaar.

De trekroute van de vleermuizen zal door de nieuw te planten beplanting en de ontwikkeling van rietoevers langs de Nijmolense plas versterkt worden. De lichtuitstraling vanuit de strook zal beperkt zijn, omdat de spaarzame verlichting alleen naar de grond zal schijnen en niet hoger dan 1 m boven het maaiveld wordt aangebracht. Daarnaast is de dwergvleermuis minder gevoelig voor verlichting dan andere vleermuissoorten, omdat de dwergvleermuis graag foerageert rondom verlichting dat insecten aantrekt. De duurzame instandhouding van de dwergvleermuis is niet in gevaar.

3.3.5 Vissen, amfibieën en reptielen

In de strook komt geen open water voor, waardoor het voorkomen van vissen is uitgesloten. Ook zal de strook door het ontbreken van open water geen belangrijk leefgebied voor amfibieën vormen, hooguit soorten als de gewone pad en kleine watersalamander (tabel 1 Flora- en faunawet) kunnen er voorkomen. Deze soorten leven het grootste deel van het jaar op het land.

Reptielen zijn niet bekend in het Kievitsveld en gezien het habitat wordt uitgesloten dat deze binnen de strook voorkomen. In de omgeving komt de ringslang voor, die wellicht in de toekomst ook in het Kievitsveld voor kan komen door de verschillende maatregelen (herinrichting watergangen en aanleg poelen).

3.3.6 Dagvlinders en libellen

In het Kievitsveld zijn waarnemingen bekend van het heideblauwtje. Omdat deze soort redelijke oppervlaktes heide nodig heeft, betreft het waarschijnlijk een zwervend exemplaar van de Veluwe. In de strook zijn beschermde vlinders uitgesloten. Dit geldt eveneens voor libellen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt niet in en veroorzaakt geen negatief effect op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied de Veluwe op ruim 3 kilometer afstand.
- Het plangebied ligt niet binnen de EHS (bestaande natuur), maar grenst wel aan een gebied dat is begrensd als EHS-verweving. De wezenlijke kenmerken en waarden worden echter niet aangetast, waardoor het plan niet in strijd is met het streekplanbeleid van de provincie Gelderland ten aanzien van de EHS.

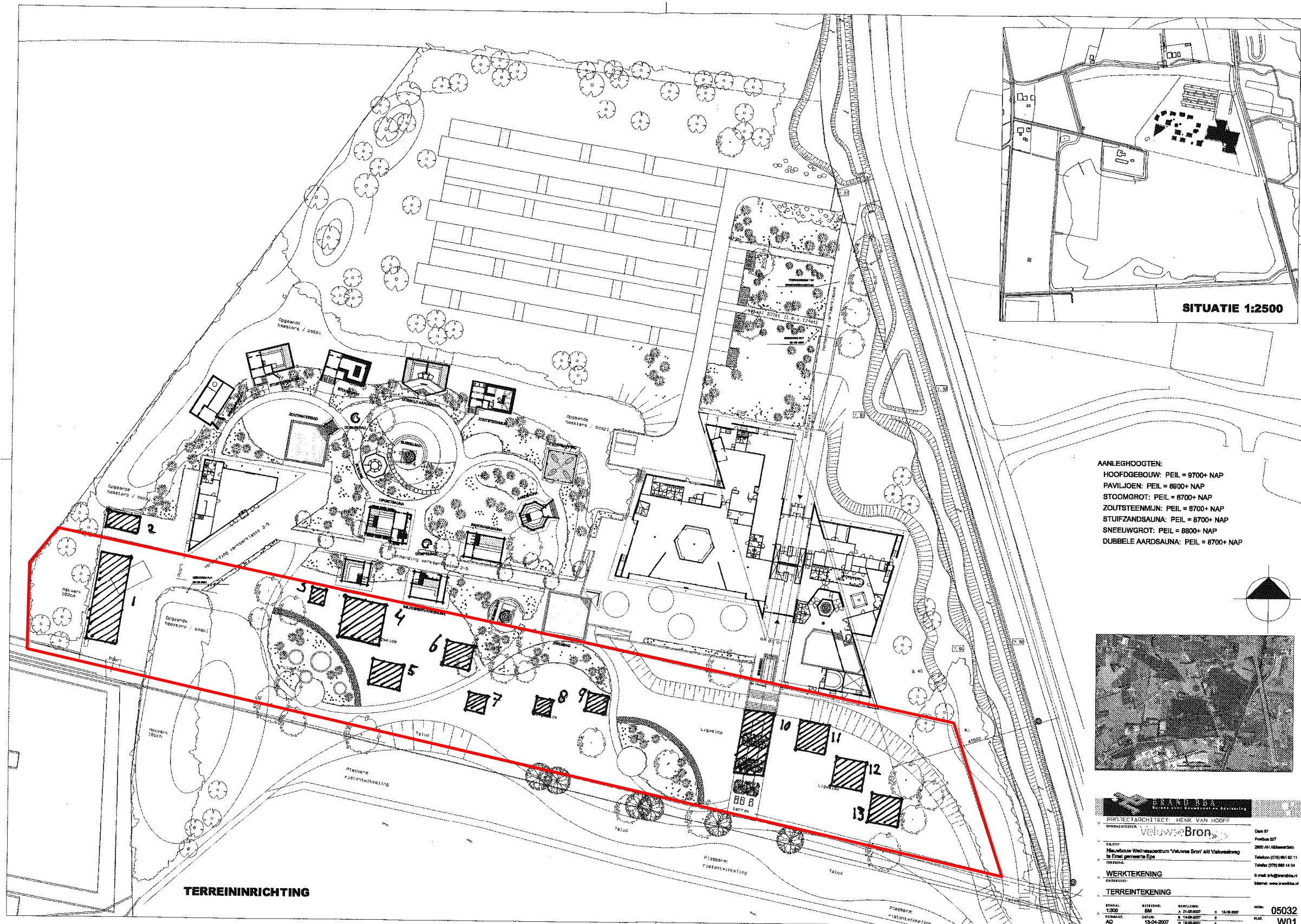
4.2 Flora- en faunawet

- De strook vormt mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van de das. Gezien de beperkte oppervlakte van de strook en het kleinschalige landschap waarin de strook gelegen is, zal geen essentieel onderdeel van het foerageergebied aangetast worden. Er zal voldoende alternatief foerageergebied overblijven. De duurzame instandhouding van de das is niet in gevaar en de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden niet overtreden.
- Langs de Nijmolense plas ten zuiden van de strook heeft de dwergvleermuis een trekroute, ondanks dat de oevers uit enkele opgaande bomen bestaan. De trekroute zal door de nog aan te leggen beplanting en ontwikkeling van de oevers versterkt worden. In de strook zal de verlichting dermate spaarzaam worden aangebracht dat deze de trekroute niet frustreert. De dwergvleermuis is overigens niet bijzonder gevoelig voor verlichting, omdat deze soort vaak nabij verlichting foerageert vanwege de aantrekkingskracht van verlichting op insecten. De duurzame instandhouding van de dwergvleermuis is niet in gevaar en de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden niet overtreden.
- In de strook komen geen broedende en nestelende vogels voor, omdat er geen opgaande beplanting en beschutting aanwezig is. Daarnaast is de strook te kleinschalig voor weidevogels. De verbodsbepalingen ten aanzien van vogels worden daarom niet overtreden.

Verder zijn beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet ten aanzien van planten, vlinders, libellen, overige ongewervelden, amfibieën, vissen en reptielen uitgesloten. Nader onderzoek is niet nodig.

Bijlage 1

Voorgenomen ingreep 40 m - zone

1. Werkschuur (200 m², hoogte 5,5 m);
3. Dompelbad (16 m² op maaiveldniveau);
4. Zwembad (120 m² op maaiveldniveau);
5. Banja (outdoor sauna, 60 m², hoogte 4,5 m);
6. Laconium (infraroodsauna, 60 m², hoogte 4 m);
7. Whirlpool (25 m², hoogte 1 m);
8. Drankenbar (20 m², hoogte 4 m);
9. Whirlpool (25 m², hoogte 1 m);
10. Zwembad (125 m² op maaiveldniveau);
11. – 13. Drie overkappingen (elk 65 m² en hoogte 5 m).

Bijlage 2

Beschermde soorten Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten

Zoogdieren

aardmuis
bosmuis
dwergmuis
bunzing
dwergspitsmuis
egel
gewone bosspitsmuis
haas
hemelijn
huisspitsmuis
konijn
mol
ondergrondse woelmuis
ree
rosse woelmuis

Microtus agrestis
Apodemus sylvaticus
Micromys minutus
Mustela putorius
Sorex minutus
Erinaceus europaeus
Sorex araneus
Lepus europeus
Mustela erminea
Crocidura russula
Oryctolagus cuniculus
Talpa europea
Pitymys subterraneus
Capreolus capreolus
Clethrionomys glareolus

tweekleurige bosspitsmuis
veldmuis
vos
wezel
woelrat

Reptielen en amfibieën

bruine kikker
gewone pad
middelste groene kikker
kleine watersalamander
meerkikker

Mieren

behaarde rode bosmier
kale rode bosmier
stronkmier
zwartrugbosmier

Sorex coronatus
Microtus arvalis
Vulpes vulpes
Mustela nivalis
Arvicola terrestris

Rana temporaria
Bufo bufo
Rana esculenta
Triturus vulgaris
Rana ridibunda

Formica rufa
Formica polyctena
Formica truncorum
Formica pratensis

Slakken

wijngaardslak

Helix pomatia

Vaatplanten

aardaker
akkerklokje
brede wespenorchis
breed klokje
dotterbloem*
gewone vogelmelk
grasklokje
grote kaardenbol
kleine maagdenpalm
knikkende vogelmelk
koningsvaren
slanke sleutelbloem
zwanebloem

Lathyrus tuberosus
Campanula rapunculoides
Epipactis helleborine
Campanula latifolia
Caltha palustris
Ornithogalum umbellatum
Campanula rotundifolia
Dipsacus fullonum
Vinca minor
Ornithogalum nutans
Osmunda regalis
Primula elatior
Butomus umbellatus

*m.u.v. spindotterbloem

Tabel 2: Overige soorten

Zoogdieren

damhert
edelhart
oekhoorn
grijze zeehond
grote bosmuis
steenmarter
Wild zwijn

Dama dama
Cervus elaphus
Sciurus vulgaris
Halkioeris grypus
Apodemus flavicollis
Martes foina
Sus scrofa

Reptielen en amfibieën

alpenwatersalamander
levendbarende hagedis

Triturus alpestris
Lacerta vivipara

Dagvlinders

moerasparelmoervlinder
vals heideblauwtje

Euphydryas aurinia
Lycaeides idas

Vissen

bermpje
kleine modderkruiper
meerval
rivierdonderpad

Noemacheilus barbatulus
Cobitis taenia
Silurus glanis
Cottus gobio

Vaatplanten

aangebrande orchis
aapjesorchis
beenbreek
bergklokje
bergnachtorchis
bijenorchis
blaasvaren
blauwe zeedistel
bleek bosvogeltje
bokkenorchis
brede orchis
bruinrode wespenorchis
daslook

Orchis ustulata
Orchis simla
Narthecium ossifragum
Campanula rhomboidalis
Platanthera chlorantha
Ophrys apifera
Cystopteris fragilis
Eryngium maritimum
Cephalanthera damasonium
Himantoglossum hircinum
Dactylorhiza majalis
Epipactis atrorubens
Allium ursinum

dennenorchis
duits gentiaan
franjetiaan
geelgroene wespenorchis
gele helmblom
gevekte orchis
groene nachtorchis
groensteel
grote keverorchis
grote muggenorchis
gulden sleutelbloem
harlekijn
herfstschroeforchis
hondskruid
honingorchis
jeneverbes
klein glaskruid
kleine keverorchis
kleine zonnedauw
klokjesgentiaan
kluwenklokje
koraalwortel
kruisbladgentiaan
lange ereprijs
lange zonnedauw
manjetjesorchis
maretak
moeraswespenorchis
muurbloem
parnassia
pijlscheefkelk
poppenorchis
prachtklokje
purperorchis
rapunzelklokje
rechte driehoeksvaren
rietorchis
ronde zonnedauw

Goodyera repens
Gentianella germanica
Gentianella dillata
Epipactis muelleri
Pseudofumaria lutea
Dactylorhiza maculata
Coeloglossum viride
Asplenium viride
Listera ovata
Gymnadenia conopsea
Primula veris
Orchis morio
Spiranthes spiralis
Anacamptis pyramidalis
Hermidium monorchis
Juniperus communis
Parietaria judaea
Listera cordata
Drosera intermedia
Gentiana pneumonanthe
Campanula glomerata
Corallorhiza trifida
Gentiana cruciata
Veronica longifolia
Drosera anglica
Orchis mascula
Viscum album
Epipactis palustris
Erysimum cheiri
Parnassia palustris
Arabis hirsuta sagittata
Aceras anthropophorum
Campanula persicifolia
Orchis purpurea
Campanula rapunculus
Gymnocarpium robertianum
Dactylorhiza majalis
praetermissa
Drosera rotundifolia

rood bosvogeltje
ruig klokje
schubvaren
slanke gentiaan
soldaatje
spaanse ruiter
steenarij
steenbreekvaren
stengellose sleutelbloem
stengelmovattend havikskruid
stijf hardgras
tongvaren
valkruid
veenmosorchis
veldgentiaan
veldsalie
vleeskleurige orchis
vliegenorchis
vogelnestje
voorjaarsadonis
wantsenorchis
waterdriehblad
weideklokje
welriekende nachtorchis
wilde gagele
wilde herfsttijloos
wilde kievitsbloem
wilde marjolein
wit bosvogeltje
witte muagenorchis
zinkviooltje
zomerlokje
zwartsteel

Kevers

vliegend hert

Kreeftachtigen

rieverkreeft

Cephalanthera rubra
Campanula trachelium
Ceterach officinarum
Gentianella amarella
Orchis militaris
Salix discolor
Dianthus deltoides
Asplenium trichomanes
Primula vulgaris
Hieracium amplexicaule
Catapodium rigidum
Asplenium scolopendrium
Arnica montana
Hammarbya paludosa
Gentianella campestris
Salvia pratensis
Dactylorhiza incarnata
Ophrys insectifera
Neottia nidus-avis
Adonis vernalis
Orchis coriophora
Menyanthes trifoliata
Campanula patula
Platanthera bifolia
Myrica gale
Colchicum autumnale
Fritillaria meleagris
Origanum vulgare
Cephalanthera longifolia
Pseudorchis albidus
Viola lutea calaminaria
Leucojum aestivum
Asplenium adnigrum

Lucanus cervus

Astacus astacus

Tabel 3: Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

Bijlage 1 AMvB**Zoogdieren**

das
boomarter
eikelmuis
gewone zeehond
veldspitsmuis
waterspitsmuis

Meles meles
Martes martes
Elomys quercinus
Phoca vitulina
Crocidura leucodon
Neomys fodiens

Reptielen en amfibieën

adder
hazelworm
ringslang
vinpootsalamander
vuursalamander

Vipera berus
Anguis fragilis
Natrix natrix
Triturus helveticus
Salamandra salamandra

Vissen

beekprik
bittervoorn
elrits
gestippelde alver
grote modderkruiper
rivierprik

Lampetra planeri
Rhodeus cericeus
Phoxinus phoxinus
Alburnoides bipunctatus
Misgurnus fossilis
Lampetra fluviatilis

Dagvlinders

bruin dikkopje
dwerghlauwtje
dwerghdikkopje
groot geaderd witje
grote ijsvogelvinder
heideblauwtje
iepepage
kalkgraslanddikkopje
keizersmantel
klaverblauwtje
purperstrepparelmoevlinder
rode vuurvinder
hippotoe
rouwmantel
tweekleurig hooibeestje
veenbesparelmoevlinder
veenhoubeestje
veldparelmoevlinder

Erynnis tages
Cupido minimus
Thymelicus acteon
Aporia crataegi
Limenitis populi
Plebejus argus
Strymonidea w-album
Spialia sertorius
Argynnis paphia
Cyaniris semiargus
Brenthis ino
Palaeo chrysophanus

Nymphalis antiopa
Coenonympha arcania
Bolaria aquilonais
Coenonympha tullia
Melitaea cinxia

woudparelmoevlinder
zilzilverlek

Vaatplanten

groot zeegras

Bijlage IV HR**Zoogdieren**

baardvleermuis
bechstein's vleermuis
bever
bosvleermuis
brandt's vleermuis
bruinvis
euraziatische lynx
franjestaart
gewone dolfin
gewone dwergvleermuis
gewone grootoorvleermuis
grijze grootoorvleermuis
grote hoefijzerneus
hamster
hazelmuis
ingekorven vleermuis
kleine dwergvleermuis
kleine hoefijzerneus
laetvlieger
meervleermuis
mopsvleermuis
nathusius' dwergvleermuis
noordse woelmuis
otter
rosse vleermuis
tuimelaar
tweekleurige vleermuis
vale vleermuis
watervleermuis
wilde kat
witflankdolfijn
witsnuitdolfijn

Reptielen en amfibieën

geelbuikvuurpad
gladde slang

Melitaea diamina
Clossiana euphrosyne

Zostera marina

Myotis mystacinus
Myotis bechsteinii
Castor fiber
Nyctalus leisleri
Myotis brandtii
Phocoena phocoena
Lynx lynx
Myotis nattereri
Delphinus delphis
Pipistrellus pipistrellus
Plecotus auritus
Plecotus austriacus
Rhinolophus ferrumequinum
Cricetus cricetus
Muscardinus avellanarius
Myotis emarginatus
Pipistrellus pygmaeus
Rhinolophus hipposideros
Eptesicus serotinus
Myotis dasycneme
Barbastella barbastellus
Pipistrellus nathusii
Microtus oeconomus
Lutra lutra
Nyctalus noctula
Tursiops truncatus
Vespertilio murinus
Myotis myotis
Myotis daubentonii
Felis silvestris
Lagenorhynchus acutus
Lagenorhynchus albirostris

Hyla arborea
Bombina variegata
Coronella austriacus

heikikker

kamsalamander
knoflookpad
muurhagedis
poelkikker
rugstreeppad
vroedmeesterepad
zandhagedis

Dagvlinders

donker pimperlauwtje
grote vuurvinder
pimperlauwtje
tijmblauwtje
zilvestreephoubeestje

Libellen

bronslibel
gaffellibel
gevekte witsnuitlibel
groene glazenmaker
noordse winterjuffer
oostelijke witsnuitlibel
rivierombout
sierlijke witsnuitlibel

Vissen

houting

steur

Vaatplanten

drijvende waterweegbree
groenknolorchis
kruipend moerasscherm
zomerschroeforchis

Kevers

brede geelrandwaterroofkever
gestreepte waterroofkever
heldenbok
juchtleerkever

Tweekleppigen

bataafse stroommossel

Rana arvalis
Triturus cristatus
Pelobates fuscus
Podarcis muralis
Rana lessonae
Bufo calamita
Alytes obstetricans
Lacerta agilis

Maculinea nausithous
Lycena dispar
Maculinea teleius
Maculinea arion
Coenonympha hero

Oxygastra curtisii
Ophiogomphus cecilia
Leucorrhinia pectoralis
Aeshna viridis
Sympecma paedisca
Leucorrhinia albifrons
Stylurus flavipes
Leucorrhinia caudalis

Conegonus oxyrhynchus

Acipenser sturio

Luronium natans
Liparis loeselii
Apium repens
Spiranthes aestivalis

Dytiscus latissimus
Graphoderus bilineatus
Cerambyx cerdo
Osmoderma eremita

Unio crassus

Bijlage 3

Vleermuisonderzoek

Vleermuizenonderzoek Kievitsveld te Epe

In opdracht van:

Uitgevoerd door:

augustus 2006
Rapportnr: 0666

Vleermuizenonderzoek

Kievitsveld te Epe

Beknopt overzicht van de inventarisatiegegevens

Inhoud

Aanleiding en doel	3
Bevindingen	4
Onderzoeksmethode	4
Gebiedsbeschrijving	4
Onderzoeksresultaten	6
Veldwaarnemingen	6
Toetsing natuurwetgeving	7
Conclusie en aanbevelingen	8
Literatuur	8
Bijlage	8

Vleermuizenonderzoek Kievitsveld te Epe

Uitgevoerd door:

In opdracht van:

augustus 2006

Ecochore Natuurtechniek
Ruitersweg 8
7152 DE EIBERGEN
tel: 0544-4350297
06-53681534
ecochore@wanadoo.nl

Foto voorkan: Kievitsweg richting woning met
vleermuiskolonie

Aanleiding en doel

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd.

Als er plannen zijn om bepaalde handelingen uit te voeren zal er gekeken moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Om dit in beeld te brengen is het raadzaam een natuurtoets uit te voeren. Een natuurtoets dient te worden uitgevoerd als beschermde dier- en plantsoorten aanwezig zijn of redelijkerwijs aanwezig kunnen worden geacht in een te revitaliseren omgeving. Middels een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor zullen eventueel ontheffingen moeten worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van LNV.

In het buitengebied van Epe, ten zuidoosten van Emst aan de Kievitsweg - Viskweekweg, zijn plannen voor het realiseren van een Wellnesscentrum. Het gebied maakt een kleinschalige indruk met verschillende houtwallen en weilanden dat aan de noordzijde wordt begrensd door een beek. Voor de realisatie zal een houtwal worden verwijderd waardoor ruimte ontstaat voor het Wellnesscentrum. Aan de westzijde van het te ontwikkelen gebied zal ruimte zijn voor natuurontwikkeling.

De Grontmij is belast met het uitvoeren van een natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Als aanvulling op dit onderzoek is Ecochore Natuurtechniek door de Grontmij gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van en het gebruik maken van het gebied door vleermuizen. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties.

Bevindingen

Voor de vleermuisinventarisaties zijn 3 bezoeken in mei-juli 2006 aan het gebied gebracht. De inventarisaties zijn uitgevoerd op voor dit onderzoek zo geschikt mogelijke dagen en tijden. Tijdens één van de bezoeken was de opdrachtgever aanwezig. Hieronder worden kort de bevindingen opgesomd waarna een conclusie en enkele aanbevelingen worden gegeven.

Onderzoeksmethode

Tijdens de bezoeken is met behulp van bat-detectors vanaf enkele minuten voor zonsondergang tot enige tijd erna op verschillende locaties in het gebied en de directe omgeving gepost. Met behulp van een bat-detector kunnen de ultrasone geluiden van vleermuizen worden omgezet in, voor het menselijke oor, hoorbare geluiden. Hierdoor kunnen de verschillende soorten op naam worden gebracht. Hierdoor is inzicht verkregen in soorten, aantallen en vliegroutes.

Gebiedsbeschrijving

Het gebied wordt begrensd door de Kievitsweg in het zuiden, de Viskweekweg in het oosten en de Smallertsche Beek in het Noorden. De huidige weilanden en houtwallen geven een kleinschalige indruk. Ten oosten en zuiden van het gebied ligt het recreatiegebied Kievitsveld dat bestaat uit grote plassen met bijhorende voorzieningen die gebruikt worden door zwemmers en duikers.

De Smallertsche Beek is een kronkelende beek met beekbegeleidende beplanting en vormt een natuurlijke begrenzing van het gebied.

Aan zowel het zandpad de Kievitsweg als aan de Smallertsche beek staat een woning. De woning aan de Kievitsweg is meegenomen in het onderzoek.

Zie voor ligging figuren 1 en 2.

Groenstructuur

Langs het zandpad de Kievitsweg is aan beide zijden hakhout aanwezig dat ten tijde van het onderzoek, op enkele overstaanders na, was afgezet. Langs de Viskweekweg is laanbeplanting aanwezig en ook langs de beek treffen we beplanting. Tussen de weilanden staat van noord naar zuid een elzenhakhoutwal die zal worden verwijderd voor de uitvoering van de plannen.

Ten oosten van de Viskweekweg ligt een grasveld dat dienst doet als parkeerplaats voor recreanten. Tussen het parkeerterrein en de oostelijke plas ligt een brede houtopstand die voor een groot deel om de plassen aanwezig is.

Figuur 1: Ligging plangebied

Figuur 2: Luchtfoto plangebied

Onderzoeksresultaten

Hieronder worden de inventarisatiegegevens nader toegelicht.

Veldwaarnemingen

In totaal zijn drie bezoeken aan het gebied gebracht. Vanaf zonsondergang is met bat-detectors gezocht naar vleermuizen. Hierbij is voornamelijk gelet op soort, aantal en vliegrichting.

Tijdens het eerste bezoek, begin mei, werd nagenoeg geen vliegactiviteit waargenomen. Later op de avond werden enkele Gewone Dwergvleermuizen en Watervleermuizen op beide plassen foeragerend aangetroffen.

Tijdens de tweede inventarisatie, begin juni, werd aanzienlijk meer activiteit waargenomen. Met name de Kievitsweg en de oever van de hieraan grenzende plas, werden gebruikt als vliegroute naar de oostelijke plas. In totaal werden tot 12 Gewone Dwergvleermuizen waargenomen. Door op twee locaties tegelijk te posten waardoor de vliegrichting in beeld gebracht kon worden, én de sociale geluiden die in de buurt van de woning aan de Kievitsweg werden waargenomen, kan worden aangenomen dat in deze woning een kolonie aanwezig was. Bij de woning zelf is niet gepost.

Eveneens werden deze avond enkele Laatvliegers langs dit zandpad waargenomen. Ook deze nacht was foerageeractiviteit van Watervleermuizen en Gewone Dwergvleermuizen op beide plassen.

Tijdens de derde inventarisatieronde, begin juli, werd nagenoeg geen activiteit waargenomen langs de Kievitsweg. Deze avond was meer activiteit waar te nemen langs de Smallertsche Beek. Hier werden 5 Gewone Dwergvleermuizen aangetroffen. Het is mogelijk dat deze dieren afkomstig zijn uit dezelfde groep Dwergvleermuizen die eerder in de woning aan de Kievitsweg werden waargenomen. Aangezien een kolonie Gewone Dwergvleermuizen verschillende verblijfplaatsen heeft en afhankelijk van diverse factoren hiertussen wisselen, is het mogelijk dat deze avond de dieren uit een andere woning afkomstig waren.

Langs de Viskweekweg werden gedurende alle avonden enkele Dwergvleermuizen waargenomen, met name langs de houtopstanden ten oosten van het parkeerveld. Tijdens de inventarisaties zijn geen aanwijzingen gevonden dat de Elzensingel in het gebied gebruikt wordt als vliegroute of foerageergebied.

Zie voor vliegroutes en kolonie de kaart in bijlage 1.

Soortnaam	Wetenschappelijke naam	Kolonies in gebied	Kolonies buiten gebied
Dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	1	1?
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	0	0
Watervleermuis	Myotis daubentonii	0	0

Waargenomen kolonies in en direct grenzend aan het onderzoeksgebied.

Toetsing natuurwetgeving

De waargenomen soorten worden beschermd krachtens de Flora- en Faunawet en de Habitatrichtlijn.

Overzicht beschermde status waargenomen vleermuizen

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Rode lijst	Status Rode Lijst	Flora- en Faunawet	Habitat-richtlijn
Pipistellus pipistrellus	Gewone Dwergvleermuis			X	IV
Eptesicus serotinus	Laatvlieger			X	IV
Myotis daubentonii	Watervleermuis			x	IV

Verklaring gebruikte afkortingen

Status rode lijst

bed	bedreigd
kwe	kwetsbaar
uit	uitgestorven
gev	gevoelig

Habitatrichtlijn bijlagen codering

II	dier- en plantensoorten waarvoor speciale beschermingszones moeten worden aangewezen
IV	dier- en plantensoorten die strikte bescherming genieten
V	dier- en plantensoorten waarvoor exploitatie en onttrekken aan de natuur moet worden gereguleerd

De waargenomen soorten foerageren met name buiten de strikte grenzen van het onderzoeksgebied en tijdelijk langs de aanwezige vliegroutes. Binnen de grenzen worden met name de beplantingen langs de grenzen van het plangebied gebruikt als vliegroute. De Elzensingel wordt niet gebruikt als vliegroute.

De woning aan de Kievitsweg blijft behouden waardoor deze verblijfplaats geen effecten ondervindt van de realisatie van het wellnesscentrum.

Gezien de beschermde status van de waargenomen soorten, moeten aanpassingen aan de foerageergebieden en vliegroutes achterwege blijven dan wel aantoonbaar geen negatieve effecten hebben op de aanwezige soorten.

Het behoud van de aanwezige groenstructuren en het integreren in nieuwe ontwikkelingsplannen, is zeer sterk aan te bevelen. Aangezien in de ontwikkelingsplannen ruimte is opgenomen voor het ontwikkelen van natuur in de vorm van waterpartijen en plasdrassituaties en de beplantingen die dienst doen als vliegroute behouden blijven, zijn geen ontheffingen noodzakelijk.

Foto 2: Zuidelijke plas

Conclusie en aanbevelingen

In het gebied Kievitsveld en de direct hieraan grenzende plassen, zijn drie soorten vleermuizen waargenomen. Het betreft Gewone Dwergvleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis. De aanwezige houtopstanden langs de grenzen van het plangebied, worden gebruikt als vliegroute en tijdelijk foerageergebied; de plassen worden intensief gebruikt als foerageergebied.

De elzensingel binnen het te ontwikkelen gebied wordt niet door vleermuizen gebruikt. In de woning aan de Kievitsweg is een verblijfplaats vastgesteld van Gewone Dwergvleermuis. Aangezien deze woning én de door de vleermuizen gebruikte vliegroutes behouden blijven, is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Aanbevelingen

In de plannen voor de realisatie van het wellnesscentrum is ruimte opgenomen voor de ontwikkeling van natuur dat mede ten gunste is van vleermuizen. Hierbij wordt gedacht aan een te graven beek met plas-drasoevers en opgaande beplantingen. Eveneens wordt gezocht naar lage en minimale verlichting waardoor strooilicht een minimaal effect heeft op de aanwezige vleermuizen.

Ter versterking van de huidige situatie is het aan te bevelen langs de Kievitsweg extra beplanting aan te planten aangezien het in de huidige situatie een onderbroken verbinding betreft. Het versterken van deze beplanting kan een uitbreiding van de aanwezige kolonie betekenen.

In het te realiseren gebouw zijn verschillende mogelijkheden voor het aanbrengen van verblijfplaatsen. Hierbij moet men denken aan open stootvoegen, inmetselekasten of ruimten achter betimmeringen. Ook leent het gebied zich voor de realisatie van een vleermuisbunker langs de aan te leggen waterpartijen.

Voor adviezen voor ecologische inrichting van de terreinen kan Ecochore Natuurtechniek u behulpzaam zijn.

Literatuur

1. Atlas van de Nederlandse vleermuizen; onderzoek naar verspreiding en ecologie
H. Limpens, K. Mostert en W. Bongers. KNNV-uitgeverij
2. www.natuurloket.nl

Bijlage

Bijlage 1. Aanwezige structuren

Bijlage 1: Aanwezige structuren

⊙ Verblijfplaats Gewone Dwergvleermuis

↔ Vliegroutes

⋯ Foerageergebied

Bijlage 4

Vooroverleg

VOOROVERLEGVERANTWOORDING BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED 7^E P.H. HERZIENING, WELLNESSCENTRUM DE VELUWSE BRON, CORRECTIEVE HERZIENING 2008.

In het kader van het wettelijk vooroverleg is het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied, 7^e partiële herziening, wellnesscentrum De Veluwe Bron, correctieve herziening 2008, toegezonden aan de volgende instanties:

Waterschap Veluwe, Vitens, Gastransport Services, Nuon CCC, KPN, UPC, Vrom Inspectie Regio Oost, KPN operator Vaste Net Straalverbindingen, de initiatiefnemer de heer J.G.W. van der Steen van de Veluwe Bron.

Er is een reactie ontvangen van de volgende instanties:

KPN operator Vaste Net Postbus 9107 7300 HR Apeldoorn.

Samenvatting overlegreactie.

Er is geen aanleiding tot opmerkingen van KPN Vaste Net, de straalpaden lopen buiten het plangebied.

Overwegingen gemeente.

De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

N.V. Nederlandse Gasunie Postbus 19 9700 MA Groningen.

Samenvatting overlegreactie.

Het ontwerpplan is getoetst aan het nieuwe externe veiligheidsbeleid van het ministerie van VROM, zoals dat naar verwachting in 2009 in werking zal treden.

Op grond van deze toetsing blijkt dat het plangebied buiten de 1% legaliteitsgrens van de leiding(en) valt. Daarmee staat vast dat de leiding(en) geen invloed heeft (hebben) op de verdere planontwikkeling.

Overwegingen gemeente.

De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

KPN Postbus 10013 8000 GA Zwolle.

Samenvatting overlegreactie.

KPN verzoekt bij de nadere uitwerking van het plan rekening te houden met de belangen van KPN. Zo dienen aan beide zijden van straten tracés gecreëerd te worden in openbare grond, in bermen en open verhardingen. Bestaande tracés dienen gehandhaafd te blijven. Toegewezen tracés dienen vrijgehouden te worden van bomen en beplanting. Daarnaast dient in overleg met KPN ruimte beschikbaar gesteld te worden voor het plaatsen van mogelijke kabelverdeelkasten van KPN.

Overwegingen gemeente.

De reactie van KPN kan worden aangemerkt als een "standaardreactie". Er is binnen het plangebied (kuurtuin) geen aanleiding tot het creëren van tracés aan beide zijden van straten in openbare grond in bermen en open verhardingen. Het handhaven en vrijhouden van tracés is daarom eveneens niet van toepassing. Het vrijhouden van ruimten voor het plaatsen van mogelijke kabelverdeelkasten is een aspect die geen invloed heeft op de nadere uitwerking van dit bestemmingsplan.

VROM Inspectie Regio Oost, Postbus 136, 6800 AC Arnhem.

Samenvatting overlegreactie.

De VROM Inspectie heeft geen opmerkingen over het plan. Ook de rijksdiensten die lid zijn van de Provinciale Commissie Fysieke Leefomgeving hebben geen opmerkingen over het plan.

Overwegingen gemeente.

De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.

Waterschap Veluwe, Postbus 4142, 7320 AC Apeldoorn.

Samenvatting overlegreactie.

Het Waterschap heeft geen opmerkingen ten aanzien van dit bestemmingsplan.

Overwegingen gemeente.

De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen.